

Nr 141.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till stensättning av vägar för budgetåret 1950/51 jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 23) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till Stensättning av vägar för budgetåret 1950/51 beräkna ett reservationsanslag av 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Sedermera har Kungl. Maj:t i propositionen nr 140, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 10 mars 1950, föreslagit riksdagen att å riksstaten för budgetåret 1950/51 under sjätte huvudtiteln till Stensättning av vägar anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Anledningen till att anslaget i statsverkspropositionen upptogs med ett allenast beräknat belopp var den, att 1946 års stenindustriutredning i sitt till chefen för handelsdepartementet avgivna betänkande med förslag till vissa åtgärder till rationalisering av gat- och kantstensindustrien (SOU 1949: 44) bl. a. förordat viss ökning av de statliga och statsbidragsberättigade stensättningsarbetena och att resultatet av den fortsatta prövningen av kommitténs förslag ansågs böra avvaktas, innan definitivt förslag rörande stensättningsanslaget framlades.

Sedermera har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, som tidigare på grundval av stenindustriutredningens förslag äskat ett anslag av 6 500 000 kronor till stensättning av vägar, i en den 9 mars 1950 dagteknad promemoria framlagt en förnyad anslagsberäkning för det fall att kommittébetänkandet icke skulle föranleda några förslag till årets riksdag. Styrelsen har härvid, utöver de medel som i styrelsens petita beräknats erforderliga för slutförande av tidigare fastställt stensättningsprogram, föreslagit ett anslagsbelopp av 2 000 000 kronor till påbörjande av nya stensättningsföretag.

Departementschefen har anfört följande.

De av 1946 års stenindustriutredning behandlade frågorna ha visat sig kräva vissa ytterligare undersökningar och slutlig ställning till kommitténs förslag torde därför icke kunna tagas inom sådan tid, att några på kommittébetänkandet grundade förslag kunna föreläggas 1950 års riksdag. Vid sådant förhållande och med hänsyn till nödvändigheten av fortsatt återhållsamhet i fråga om investeringsutgifterna synas stensättningsarbetena, vilka utgöra en i särskilt hög grad arbetskraftskrävande form av vägbeläggningar, tills vidare böra begränsas till i huvudsak nuvarande omfattning. Med utgångspunkt härifrån har jag funnit mig böra förordna, att anslaget till Stensättning av vägar för budgetåret 1950/51 uppföres med 1 000 000 kronor.

I förevarande sammanhang har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Karl Andersson* och *Gustaf Karlsson* (I: 138) och den andra inom andra kammaren av herr *Mårtensson* i Uddevalla *m. fl.* (II: 190), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att till stensättning av vägar för budgetåret 1950/51 anvisa ett reservationsanslag av 6 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande de skäl motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande får utskottet hänvisa till motionen I: 138.

Utskottet. I sitt den 22 september 1949 avgivna betänkande (SOU 1949: 44) med förslag till vissa åtgärder till rationalisering av gat- och kantstensindustrien har 1946 års stenindustriutredning bl. a. föreslagit, att kostnaderna för upphandling av gatsten för väg- och vattenbyggnadsverkets behov, vilka f. n. bestridas från det under femte huvudtiteln uppförda anslaget till arbetslöshetens bekämpande, i fortsättningen skola belasta riksstatens sjätte huvudtitel. Såsom departementschefen framhållit, har det emellertid av vissa skäl icke varit möjligt att förelägga årets riksdag några på nämnda betänkande grundade förslag. Med anledning härav har i propositionen nr 145 förutsatts, att jämväl för nästa budgetår särskilda medel för statliga steninköp skola anvisas under förberörda arbetslöshetsanslag. Medelsbehovet har i samma proposition beräknats till 2,6 miljoner kronor.

I sina ursprungliga anslagsäskanden för nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, med utgångspunkt från stenindustriutredningens förslag, hemställt att anslaget till stensättning av vägar uppföres med 6,5 miljoner kronor, varav 500 000 kronor avse fullbordande av det program som redan i huvudsak fastställts av Kungl. Maj:t. Sedermera har styrelsen framlagt en förnyad anslagsberäkning för det fall att kommittébetänkandet icke skulle föranleda någon framställning till årets riksdag. Därvid har, utöver de medel som beräknats erforderliga för slutförande av det tidigare fastställda stensättningsprogrammet, förordats ett anslagsbelopp av 2 miljoner kronor till påbörjande av nya stensättningsföretag.

En förutsättning för att den genom anlitan av arbetslöshetsanslaget anskaffade stenen skall komma vägväsendet helt till godo är uppenbarligen, att det under sjätte huvudtiteln upptagna stensättningsanslaget anvisas med ett belopp som svarar mot de under nästa budgetår aktuella steninköpen. Med hänsyn härtill kunna onekligen vissa skäl anföras till förmån för väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag. I likhet med departementschefen är emellertid utskottet av den uppfattningen att, i avvaktan på det slutliga ställningstagandet till stenindustriutredningens betänkande, någon egentlig utvidgning av de statliga och statsbidragsberättigade stensättningsarbetena icke nu bör komma till stånd. Beaktas bör dessutom, såsom departementschefen likaledes framhållit, att det allmänna läget alltjämt nödvändiggör återhållsamhet i fråga om investeringsutgifterna. Av nu anförda skäl anser sig utskottet böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag, att för nästa budgetår till sten-

sättning av vägar anvisas ett reservationsanslag av 1 miljon kronor, och kan sålunda icke biträda det yrkande som framställts i motionerna I: 138 och II: 190.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 138 och II: 190, till *Stensättning av vägar* för budgetåret 1950/51 under sjätte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Stockholm den 10 maj 1950.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Närvarande: se under utlåtandet nr 142.

Reservation

av herrar *Karl Andersson, Leander, Johan Eric Ericson, Hesselbom, Edin, Einar Persson* och *Mårtensson* i Uddevalla, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort hava följande lydelse:

»En förutsättning för att den genom anlitande av arbetslöshetsanslaget anskaffade stenen skall komma vägväsendet helt till godo är uppenbarligen, att det under sjätte huvudtiteln upptagna stensättningsanslaget anvisas med ett belopp som svarar mot de under nästa budgetår aktuella steninköpen. I förevarande proposition har emellertid departementschefen föreslagit, att medelsanvisningen begränsas till 1 miljon kronor. Då allenast halva detta belopp kan disponeras för påbörjande av nya stensättningsföretag, skulle vid bifall till departementschefens förslag de statliga stenlagren komma att ytterligare öka med en kvantitet, vars värde uppgår till i runt tal 2 miljoner kronor. Enligt utskottets uppfattning kan det icke anses ekonomiskt ändamålsenligt, att staten på angivet sätt inköper sten för lagring samtidigt som inom vägväsendet omfattande behov av stensättningsarbeten föreligga. I de speciella fall om vilka nu närmast är fråga torde dessutom ur underhållsynpunkt stensättning komma att på längre sikt ställa sig förmånligare än annan beläggning.

I de båda likalydande motionerna I: 138 och II: 190 har framställts yrkande om att stensättningsanslaget för nästa budgetår anvisas med ett belopp av 6,5 miljoner kronor. Motionärerna ha därvid utgått från att, i enlighet med stenindustriutredningens förslag, särskilda medel för statliga steninköp i fortsättningen icke skola beräknas under förberörda anslag till arbetslöshetens bekämpande. Då emellertid, såsom ovan framhållits, någon ändring härutinnan icke förutsatts för nästa budgetår, kan ifrågakarande yrkande anses innebära förslag om medelsanvisning med (6,5—2,6) 3,9 miljoner kronor.

Det ovan anförda ger vid handen, att utskottet i likhet med motionärerna är av den uppfattningen, att storleken av förevarande anslag bör i möjligaste mån anpassas efter det aktuella behovet av stensättningsarbeten. Med hänsyn till att slutlig ställning ännu icke kunnat tagas till stenindustriutredningens förslag anser emellertid utskottet, att anslaget för nästa budgetår bör anvisas med det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade beloppet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 138 och II: 190, till *Stensättning av vägar* för budgetåret 1950/51 under sjätte huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.»